

İnsanlar, Yerler ve Çevreler (Ünite Özeti)

Ders: Sosyal Bilgiler

Konu Kategorisi: Sosyal Bilgiler 6. Sınıf

Yazar: servetanlayan

Tarih: 19.05.2025 01:11

Konu İçeriği

DÜNYA'NIN COĞRAFİ KONUMU

1. Temel Kavramlar:

- **Geoit:** Dünya'nın kendine özgü şekli (Ekvator'dan şişkin, kutuplardan basık).
- **Ekvator:** Dünya'yı iki eşit yarım küreye bölen hayali çizgi (0° enlem).
- **Yer Eksen:** Dünya'nın dönüş eksenini (Kuzey ve Güney Kutup Noktalarından geçer).

2. Paralel ve Meridyenler:

◦ Paraleller:

- Ekvator'a paralel daireler (90 Kuzey, 90 Güney).

▪ Özellikler:

- Ekvator en büyük paraleldir.
- Kutuplara gidildikçe çevre uzunluğu azalır.
- İki paralel arası mesafe 111 km'dir.

◦ Meridyenler:

- Kutup noktalarını birleştiren yaylar (360 adet).

▪ Özellikler:

- Başlangıç meridyeni Greenwich (0°).
- Ekvator'da iki meridyen arası 111 km, kutuplarda birleşir.

3. Matematik Konum (Mutlak Konum):

◦ Türkiye'nin Koordinatları:

- **Enlem:** 36°-42° Kuzey.

- **Boylam:** 26°-45° Doğu.

◦ Sonuçlar:

- Orta Kuşak'ta yer alması → Dört mevsim belirgin.
- Güneş ışınlarının düşme açısı değişir → Güney yamaçlar daha sıcak.

TÜRKİYE'NİN ÖZEL KONUMU VE ETKİLERİ

1. Özel Konum Faktörleri:

- Denizlerle Çevrili Olması:**
 - İklim çeşitliliği (Akdeniz, Karadeniz, Karasal).
 - Turizm ve ticaretin gelişmesi.
- Boğazlar:** İstanbul ve Çanakkale Boğazları → Stratejik önem.
- Yükselti:** Batıdan doğuya artış → Doğu Anadolu'da karasal iklim.

2. Fiziki Coğrafya Özellikleri:

- Dağlar:** Kuzeyde Kuzey Anadolu Dağları, güneyde Toroslar.
- Platolar:** İç Anadolu'da yaygın (Hayvancılık için uygun).
- Akarsular:** Fırat, Dicle, Kızılırmak (Hidroelektrik potansiyeli).

İKLİM VE ETKİLİ FAKTÖRLER

1. Türkiye'de İklim Tipleri:

İklim Tipi	Bölge	Özellikler
Akdeniz	Güney ve Batı kıyılar	Yazlar sıcak-kurak, kışlar ılık-yağışlı. Bitki: Maki.
Karasal	İç ve Doğu Anadolu	Kışlar soğuk-karlı, yazlar sıcak. Bitki: Bozkır.
Karadeniz	Kuzey kıyılar	Her mevsim yağışlı. Bitki: Orman.

2. İklimi Etkileyen Faktörler:

- Enlem:** Güneyde sıcaklık daha yüksek.
- Yükselti:** Doğu Anadolu'da sıcaklık düşük.
- Deniz Etkisi:** Kıyı bölgelerde nem fazla.

KİTALAR VE OKYANUSLAR

1. Kıtaların Dağılımı:

- Asya:** En büyük kıta (Türkiye'nin de bir parçası).
- Antarktika:** Hiç nüfus yok, bilimsel araştırmalar yapılır.

2. Okyanuslar:

- **Büyük Okyanus (Pasifik):** En geniş okyanus.
- **Atlas Okyanusu (Atlantik):** Avrupa ve Amerika arasında.

NÜFUS VE YERLEŞME

1. Türkiye'de Nüfus Dağılımı:

- **Yoğun Nüfuslu Bölgeler:**
 - **Marmara:** Sanayi ve ticaret gelişmiş.
 - **Ege ve Akdeniz Kıyıları:** Tarım ve turizm.
- **Seyrek Nüfuslu Bölgeler:**
 - **Doğu Anadolu:** Yükselti ve iklim sert.
 - **Teke Yarımadası:** Karstik arazi.

2. Nüfus Dağılımını Etkileyen Faktörler:

- **Doğal Faktörler:** İklim, su kaynakları, yeryüzü şekilleri.
- **Beşeri Faktörler:** Sanayi, tarım, ulaşım ağları.

DÜNYA İKLİMLERİ VE İNSAN YAŞAMI

1. İklim Tipleri ve Yaşam:

- **Ekvatorial İklim:**
 - Amazon Havzası → Tropikal yağmur ormanları, yüksek nem.
- **Kutup İklimi:**
 - Grönland → Buzullar, tarım yok, iglo evler.

2. İklimin Etkileri:

- **Konut Tipleri:** Karadeniz'de ahşap evler, Akdeniz'de taş yapılar.
- **Ekonomik Faaliyetler:**
 - Akdeniz'de turizm, İç Anadolu'da tahıl tarımı.

KRONOLOJİK TABLO

Kavram
Ekvator
Türkiye'nin Boylamı
Karadeniz İklimi

Önemli Bilgi
0° enlem, en sıcak bölge.
26°-45° Doğu → Tek ortak saat kullanılır.
Her mevsim yağış → Çay tarımı ideal.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

- **Türkiye'nin Coğrafi Avantajları:**

- Asya ve Avrupa arasında köprü.
- Üç tarafı denizlerle çevrili.

- **İklim Çeşitliliği:** Tarım ürünlerinde zenginlik (fındık, pamuk, zeytin).

- **Nüfus Politikaları:** 1927'den günümüze nüfus sayımları ile planlama yapılır.

Not: Bu ünite, coğrafi bilgilerin günlük yaşamdaki yansımalarını (iklimin giyim tarzına etkisi, yer şekillerinin ulaşımı zorlaştırması gibi) somut örneklerle açıklar. Öğrencilerin çevrelerindeki fiziki ve beşeri unsurları analiz etmesini sağlar.

Henüz yorum yapılmamış.